

Tutu ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Filipos

---

Ti'vi' ra cha'an' nia

1 ¹Yu'u Pablo xiin' Timoteo ndii, te xika' nuu' nuu'
Jesucristo nduu' ndu, te ti'vi' ndu cha'an' sakuu' ndo'ó,
ne nduu' kuenta Ndiosí, ne ini xini Cristo Jesús, ne ndiee' ñuu
Filipos. Te ti'vi' tu ndu cha'an' te xito' ndo'ó, xiin' te chindiee'
ndo'ó. ²Na sañu'u' va yuva' e' Ndiosí xiin' xto'o' e' Jesucristo
ndo'ó, te na taxi tu a ña mani' koq xiin' ndo'.

Ka'an Pablo xiin' Ndiosí xa'a' ne ndikún ichi' a xiin' ra

³Taxi' i ña chindani Ndiosí i sakuu' ichi' kii' naka'an' i xa'a'
ndo'. ⁴Te sakuu' ichi' ndii, kuatia' nimá i te ka'an' i xiin' a xa'a'
sakuu' ndo'ó, ⁵sakan' ña xachuun' inga' e' xa'a' tu'un va'a ndee

Ña yo'o' nduu' ñuu Filipos (1.1)

kivi' nuu' ña ni xini so'o ndo' tu'un jaan', te ndee vitin. ⁶Te ndituni yu'u ña chuun va'a ña ni xa'a' Ndiosí xaa' a xiin' nimá ndo' ndii, kua'an naa kua'an a xaa' ña'a' a, te saxinú ña'a' a ndee xaa kivi' ña nandiko' Jesucristo. ⁷Te kandej' xanini i sakan' xa'a' sakuu' ndo', sakan' ña ndani kua'a' i ndo'ó. Kuachi ndii ni xachuun' inga' sakuu' ndo' xiin' i nuu' chuun ña ni samani' Ndiosí yu'u, kij' naá i vi'e kaa xiin' kij' xika' ndiká i ndiee' yu'u' i xa'a' tu'un va'a jaan', te nia'á i ña ña ndaku nduu' a. ⁸Ndiosí xini saa vi' kundani i sakuu' ndo'ó saa nii' kundani va' Jesucristo yoo'. ⁹Te ka'an i xiin' Ndiosí xa'a' ndo' te kundani ta'an' ya'a ka ndo', te na saa ndo' a xiin' ña xini tuní, te saa tu' ndo' a xiin' ña ndichi. ¹⁰Te kuní i ña jaan' xa'a' ndo' te kuví nakaxin ndo' ndee ña nduu' ña va'a xna'a, te kaka na kaka ndaku ndo', te koo' ndee iin ña kuví tiin kuachi ne yivi' ndo'ó ndee xaa kivi' ña nandiko' Jesucristo. ¹¹Te kumi' tu' ndo' kua'a' va' ña ndaku ña xaa' ndo' xiin' ña ndiee' Jesucristo, te xiin' ña jaan' kua'a' ka ne yivi' tiin ka'nu' Ndiosí, te saka'nu' tu' ña'a' nja.

Ka'an Pablo ña xa'a' Cristo kuiti' tiaku ra

¹²Ñani ta'an' i, kuní i ña kundani ndo' ña tu'un ndo'o' i yo'o' ndii, ni nakasi a ña kiku' tu'un va'a, süu' jaan' ndii so'o chindiee' ka a xa'a' ña jaan'. ¹³Sakan' na kuii' ndee te xiin', te ndiaa vi'e ka'nu', xiin' sakuu' ne yivi' xini ña naá i vi'e kaa xa'a' a ña xika' nuu' i nuu' Cristo. ¹⁴Te kua'a' ka ñani ta'an' e' ndii, ini ka ra xini ra xto'o' e' xa'a' a ña naá i vi'e kaa. Te so'o kumi' ka ra ña ndieni te ka'an ndoso' ndituni ra tu'un va'a jaan' nuu' ne yivi'.

¹⁵Ña ndixa nduu' a ña sava te jaan' ndii, ka'an ndoso' ra xa'a' Cristo xa'a' ña ndasi' nuu' ra xini ra yu'u xa'a' chuun ña ndiso' i, uun xa'a' a ña kuni kanando ra yu'u kuiti'. Ndisu sava tukü ra ndii, ka'an ndoso' ra a xa'a' a ña va'a nimá ra. ¹⁶Te ndasi' nuu' jaan' ndii, ka'an ndoso' ra xa'a' Cristo xa'a' a ña kuni katin ta'an' ra xiin' yu'u kuiti', te xachuun' ndaku nimá ra. Süu' jaan' ndii kuni sanakuiniá ka ra tu'un kui'e nuu' i vi'e kaa yo'o'. ¹⁷Ndisu te va'a nimá jaan' ndii, ka'an ndoso' ra xa'a' Cristo xa'a' a ña ndani ra yu'u, sakan' ña xini ra ndii, naá i vi'e kaa xa'a' a ña naka'an i xa'a' tu'un va'a jaan'. ¹⁸Te ndii, koo' a xaa' a naa' ka'an ndoso' ra a xa'a' a ña ndasi' nuu'

ra, uun xa'a' a ña nduu' ra te ndaku nimá, ndee saa kaní ndii, xa'a' Cristo ka'án ndoso' ra, te va'a va kuni yu'u xa'a' ña jaan'. Te va'a na va'a ka kuni i, ¹⁹sakan' ña xini i ña xa'a' a ña ka'án ndo' xiin' Ndiosí xa'a' i, xiin' xa'a' a ña chindiee' Espíritu Jesucristo yu'u ndii, keta i vi'e kaa yo'o'. ²⁰Te ka'án nimá i, te ndiatu' tu ini i ña ndoo kui'e i nuu' Cristo, süu' jaan' ndii xini kaxi' i ña naa xa xaa' ka i ndii, nia'a tu i ña ka'nu' Cristo vitin tee' ndee tiaku i, uun tee' ndee kuvi i. ²¹Sakan' ña nuu' yu'u naa' tiaku i ndii, tiaku i te xaa' i ña kuni Cristo, te naa' kuvi i ndii, xa ni keta va'a i. ²²Te naa' kutiaku ka i, te kunduü a nuu' i iin ña koo kua'a' ka ne ini kuni Cristo ndii, xini ndee ña va'a ka. ²³Sakan' ña vixi va nuu' i te kuni i ndee ña uvi ta'an jaan' nduu' ña va'a ka. Kuachi ndii ka'án nimá i kuvi i, te kundu'u' i xiin' Cristo, sakan' ña ña jaan' nduu' ña va'a ya'a ka. ²⁴Ndisu xa'a' ña va'a ndo'ó ndii, kuni a ña koo ka i xiin' ndo' iin yivi' yo'o'. ²⁵Te ini i ña ndoo ka i iin yivi' yo'o' xiin' sakuu' ndo' xa'a' ña va'a mii' ndo', te chindiee' i ndo'ó nuu' ña kuatia' nimá ndo' ña ini ndo' xini ndo' Jesús, ²⁶te saka'nu' ka ndo' Cristo Jesús xa'a' a ña chindiee' a yu'u, xiin' xa'a' a ña koo tukuu i xiin' ndo'.

²⁷Ndisu ndee ka ña koo ndii, xa'a' a ña nduu' ndo' kuenta Cristo ndii, kaka naa xika' ndo' naa ka'án chuun' tu'un va'a xa'a' a. Tee' ndee xaa i uun xaa i mii' ndiee' ndo' ndii, kuni kuni i kuento ña ita' ni'i ndo' xiin' iin ndaa' nimá ndo' nuu' ichi' a, te xachuun' inga' tu ndo' nuu' ichi' a xa'a' tu'un va'a ña kandixa' e' jaan'. ²⁸Te ndee sie küyi'vi ndo' nuu' ne nakasi ndo'ó xa'a' a ña kandixa' ndo' tu'un va'a jaan'. Te ña jaan' nia'a ña ne ndoñu'u' nduu' nia, ndisu ndo'ó ndii, nia'a ña jaan' ña ne kaku nduu' ndo', te mii' Ndiosí saa ña jaan'. ²⁹Kuachi ndii, süu' ni taxí Ndiosí ña ini kuiti' e' xini e' Cristo, süu' jaan' ndii ni taxí tu a ña kundo'o tu e' xa'a' a. ³⁰Sakan' ña ndo'o' ndo' naa ni xini ndo' ni ndo'o i saa', xiin' saa xini ndo' kuento ña ndo'o' i vitin.

Nda'vi kuu nimá ndo' saa nii' nda'vi kuu' nimá Cristo Jesús

2 ¹Sakan' na kuii', naa' ndixa xna'a' saki'ví Cristo ndo'ó xa'a' a ña ini ndo' xini ña'a' ndo', te saki'ví tu a ndo'ó xa'a' a ña ndani a ndo'ó, te ni nduiin ndo' ni xaa Espíritu Santo te ndiee' maní' ndo', te kuvita ini ndo' xini ta'an' ndo'

ndii, ²sakuatia' ndi'i' ndo' nimá i kunduu ndo' iin ndaa' xini', te iin ndaa' tu ña ndani ta'an' ndo', te iin ndaa' tu nimá ndo', te iin ndaa' tu ña xanini ndo'. ³Te saa ndo' ndee iin ña'a, te nata'vi' ta'an' ndo' xa'a' a ña ndasi' nuu' ndo' ni ndee xa'a' a ña ñuñu' ndo'. Süu' jaan' ndii xiin' ña nda'vi kuu' nimá ndo' kanini ndo' ña ne ka'nu' ka nduu' inga ne yivi' te sakan' mii' ndo'. ⁴Te kanini ndo' xa'a' ña va'a mii' kuiti' ndo', süu' jaan' ndii kanini tu ndo' xa'a' ña va'a inga ne yivi'. ⁵Sakan' na kuii' na kanini ndo'ó naa xanini Cristo Jesús. ⁶Ña jaan' ndii, tee' ndee iin kachi nduu' a xiin' Ndiosí ndii, ni xa xii a xa'a' a ña iin kachi nduu' a xiin' Ndiosí. ⁷Süu' jaan' ndii ni nakoo mii' ndoo a ña ka'nu' a, te ni nanduuin kachi a xiin' iin te xika' nuu', te ni ndasaiin kachi xiin' mii' tu a xiin' te yivi'. ⁸Te kii' nduu' a te yivi' ndii, ni sanuu' xiin' mii' mii' a, te ni saxinu ndi'i xechi' a ña kuní Ndiosí ndee ni xi'i a, te ndee nuu' iin krusín vi' ni xi'i a. ⁹Sakan' na kuii' ni kanii' ña'a' Ndiosí ndee mii' ka'nu' ya'a, te ni chindu'u' a iin kivi' a ña ka'nu' ka te sakan' ndee ka tuku kivi' ña yoo. ¹⁰Sakan' te nuu' Jesús vikuita xiti' sakuu' ña ndiee' ndivi', xiin' sakuu' ña ndiee' nuu' ñu'u' iin yivi', xiin' sakuu' ña ñu'u' tixin ñu'u', ¹¹sakan' te nakuni sakuu' ne yivi' iin yivi' ña Jesús nduu' xto'o nuu' sakuu' ña'a, te xiin' ña jaan' natiin' Ndiosí, yuva' e', ña tiin' ka'nu'.

Ka'án Pablo ña kuní a kunduu e' ndee naa ñu'u nuu' ne yivi'

¹²Ñani ta'an' manii' i, saa nii' kandixa' ndo' ña ka'án i sakuu' ichi' xiin' ndo', te süu' kii' ndu'u' kuiti' i xiin' ndo', süu' jaan' ndii vitin ka vi' ndiee' kandixa' ndo' yu'u ña köo' i ndu'u' xiin' ndo'. Te nia'a ndo' ña nduu' ndo' ne ni sakakú Ndiosí, te xiin' ña kundin' ndo' yi'vi ndo' ndee kisi' a ndo'ó xaa' ndo' a. ¹³Kuachi ndii mii' Ndiosí nduu' ña xaa' sakan', te ka'án nimá ndo' saa ndo' ña kuní a, te suvi' tu a xaa' sakan', te saxinu ndo' ña jaan' xa'a' a ña sakan' ni kuni mii' a.

¹⁴Te ka'an yu'u' ndo' kii' xaa' ndo' sakuu' ña'a, ni ndee kani ta'an' tu ndo' kuento, ¹⁵sakan' te kunduu ndo' ne xachuun' ndaku nuu' sakuu' ne yivi', te tiin kuachi nia ndo'ó. Te kunduu ndo' si'e Ndiosí, ne köo' kuachi tein ne nia'a, ne ni sativi' xiin' mii'. Te kunduu ndo' ndee naa ñu'u ña yi'é, ña ndiee' ndivi', nuu' ne yivi' iin yivi' jaan'. ¹⁶Tiin' kutu' ndo' tu'un ña taxi'

kivì' ñuú e', sakan' te kii' nandiko' Cristo ndii, kuvì ka'an kuatia' i xa'a' a ña nì sando'o' saka xiin' mii' i, te nì ndee nì xachuun' saka tu i nuu' a tein ndo'. ¹⁷Te' ndee kuní a kuitia ní' i, te kii' in ta'an' a xiin' ña nasoko' ndo' nuu' Ndiosí, te ña jaan' nduu' ña iní ndo' xini ndo' a, saa e xiin' ña kuatia' nimá i, te sakuatia' tu i nimá sakuu' ndo'ó xiin' i. ¹⁸Te sakan' tu ndo'ó ndii, kuatia' nimá ndo', te sakuatia' na ndo' nimá i xiin' nimá ndo'.

**Ka'án Pablo xa'a' uvì ta'an te chindiee' ta'an'
xiin' ra, Epafrodito xiin' Timoteo**

¹⁹Ndiatu' i ña taxì xto'o e' Jesús ti'vi' yachi i Timoteo mii' ndiee' ndo', te va'a kunì i kii' nandiko' ra te ka'an ra xiin' i saa ndiee' ndo'. ²⁰Sakan' ña koo' ka ndee iin ra xiin' i ndee naa te jaan', te ndi'ni xna'a xa'a' ndo' ndee naa yu'u. ²¹Kuachi ndii, sakuu' inga ra ndii, ndi'ni ra xa'a' ña kuní mii' kuiti' ra, te ndi'ni ra xa'a' ña kuní Cristo Jesús. ²²Ndisu xa xini ndo' saa xachuun' ndaku Timoteo yo'o', ña xika' nuu' va'a ra nuu' tu'un va'a xiin' i ndee naa xaa' iin si'e, te xika' nuu' nuu' yuva' ra. ²³Sakan' na kuu' ndiatu' iní i ti'vi' yachi ra mii' ndiee' ndo' kii' kunì i kuento ndee ña kundo'o i. ²⁴Te iní i ña taxì xto'o e' ña yachi ku'un tu yu'u mii' ndiee' ndo' jaan'.

²⁵Ndisu vitin ndii, nì xata'an nuu' i ña sanandiko' tukuu' i ñani i Epafrodito mii' ndiee' ndo', te nì ti'vi' ndo', te saa ra chuun nuu' i. Te chindiee' ta'an' ra xiin' i xachuun' inga' ndu ña kunta'an' ndu xiin' ña nia'a. ²⁶Ti'vi' ña'a' i mii' ndiee' ndo' sakan' ña nanduku' va ra sakuu' ndo'. Te ndi'ni va tu ra xa'a' a ña nì xini ndo' kuento ña nì kunì kuvì ra. ²⁷Ña ndixa nduu' a ndii, nì kunì kuvì va ra. Ndee chaa' va te kuvì ra. Ndisu nì kuvita iní Ndiosí xa'a' ra, te nì sanda'a ña'a' a. Te nì kuvita tu iní a ndee xa'a' yu'u, kuachi ndii nì taxì a ña kusuchi' kua'a' ka iní i. ²⁸Sakan' na kuu' yachi va ti'vi' ña'a' i, te nandiko' ra mii' ndiee' ndo' jaan'. Te kii' kunì ña'a' ndo' ndii, kuatia' nì tukuu' nimá ndo', te kusuchi' ka iní yu'u. ²⁹Natiin ña'a' ndo' saa kuní xto'o e' xiin' ña kuatia' nimá ndo'. Te koto ka'nu' ndo' te yivi', te xaa' naa xaa' te yo'o', ³⁰sakan' ña ndee sie va te kuvì ra xa'a' a ña xachuun' ra nuu' Cristo Jesús, ña kuain' nì kuu' ra xiin' kivì' ñuú ra kii' nì xito' ra yu'u xa'a' ndo'ó xa'a' a ña nì kuvì chindiee' mii' ndo' yu'u.

Ka'án Pablo ña Cristo kuiti' kuni a ini e' kuni e'

3 ¹Ñani ta'an i, ka'án tu i xiin' ndo' ña kuatia' nimá ndo' xa'a' a ña nduu' ndo' kuenta xto'o e' Jesús. Yu'u ndii, xävi i ña tuku ni ke'i i nuu' ndo' ña xa ni ke'i i jaan', te chindiee' tu a ndo'ó nuu' ichi' Ndiosí. ²Koto xiin' mii' ndo' nuu' te yivi' ñaa', te nduu' ndee naa naya' sana', te koto xiin' mii' ndo' nuu' ña nia'a ña xaa' ra, te koto xiin' mii' tu ndo' nuu' ña kuni kasa'a ra tuni iin' ndo'. ³Sakan' ña yoo' ndii, kumi' xna'a e' ña jaan', ndisu nimá e' yoo a xa'a' a ña xaka'nu' e' Ndiosí xiin' ndiee' Espíritu Santo, te Jesucristo kuiti' ini e' xini e', te ini e' xini e' ña ndiee' mii' e' te koõ ndaku nimá e' nuu' Ndiosí. ⁴Sakan' tu yu'u ndii, yoo ña kuvi ini i kuni i te koõ ndaku nimá i nuu' Ndiosí xiin' ndiee' mii' i. Naa' yoo ka xanini ña kuvi koõ ndaku nimá e' nuu' Ndiosí xiin' ndiee' mii' e' ndii, yu'u ka vi'. ⁵Sakan' ña ni xa'a nia tuni iin' i kivi' ña unia ña ni tuvi i. Te ichi' ne Israel nduu' i. Te xii' yata' i ni nduu Benjamín. Te te hebreo ndi'i nduu' i. Te kuenta ña nduu' i te fariseo ndii, ndikún va'a ka i tu'un ndei' Ndiosí. ⁶Te kuenta ña xaa' i ña kuni Ndiosí ndii, ndee ne nakayá xa'a' Jesús ni tax'i' u'vi i, te kuenta ña ka'án chuun' tu'un ndei' jaan' ndii, ni saxinú i sakuu' a. ⁷Ndisu vitin ndii, sakuu' ña ni tuu i ni ndiaa ya'vi' nuu' i kii' sakan' ndii, kuäsa' xachi' ka ndiaa ya'vi' a nuu' i vitin xa'a' a ña ini i xini i Cristo. ⁸Ndisu süu' sakan' kuiti', ndee iin ña jaan' ndiaa ya'vi' ka nuu' i vitin kii' nakata' e xiin' ña xiní i xto'o i Cristo Jesús, ña ndiaa ya'vi' ya'a ka. Te xa'a' Cristo ni nakoo i sakuu' ña jaan', te nduu' a nuu' i ndee naa mi'in' kuiti', sakan' te ndee iin ndaa' Cristo kuiti' kondia ya'vi' nuu' i, ⁹te nduün tu i xiin' a. Te ndüku' i ña kunduu i te ndaku nimá nuu' Ndiosí xa'a' ña saxinú i ña ka'án tu'un ndei' a, süu' jaan' ndii xa'a' a ña ini i xini i Cristo kuiti' nduku' i ña jaan'. Sakan' ña mii' Ndiosí kuiti' nduu' ña xandaku nimá e' xa'a' a ña ini e' xini e' Cristo. ¹⁰Kuachi' ndii kuni kuni i Cristo, te kuni tu i ña ndiee' Ndiosí, ña ni sanatiaku ña'a' a, te kundo'o na i naa ni ndo'o a, ña xaa i kuvi i ndee naa ni xi'i a, ¹¹te xiin' ña jaan' ndiatu' ini i ña natiaku i tein ne ni xi'i.

Ka'án Pablo ña kuni xaá ra ndee mii' ni nia'a ña'a' Ndiosí xaá ra

¹²Süü' ka'án i ña xa ni nani'i' i sakuu' ña jaan', ni ndee ká'án tu i ña xa ni saxinu i saa kuní Ndiosí kunduu i, süü' jaan' ndii kua'an na kua'an i ña ndiatu' ini i nani'i' i ña ni kana Cristo yu'u kunduu i. ¹³Ñani i ta'an' i, süü' ka'án i ña xa ni nani'i' i ña jaan'. Ndisu iin ndaa' a xaa' i ndii, nandoso' i xa'a' sakuu' ña ni nakoo i xata' i, te xanduxa' ka i ña nani'i' i ña ndu'u' nuu' i mii' kua'an i, ¹⁴te ndii kua'an na kua'an i mii' ni nia'a Ndiosí naxaa i ndee nani'i' i ña va'a ña ni kana Ndiosí yu'u natijn i xa'a' a ña ini i xini i Cristo Jesús. ¹⁵Sakan' na kui' sakuu' yoo', ne xa xixa ini nuu' ichi' Ndiosí ndii, kuní a kanini e' sakan'. Ndisu naa' siin' xanini sava ndo'ó xa'a' ña jaan' ndii, mii' Ndiosí sakuni' ndo'ó ndee ña kuní a saa ndo'. ¹⁶Ndee saa ka ni ndii, kuní a ña iin ni nda'a' kaka e' nuu' ichi' a naa xa xika' e'.

¹⁷Ñani ta'an' i, kaka ndo' ichi' Jesús saa nii' xika' yu'u ichi' a, te chuun xa'a' tu ndo' saa xika' ne xika' ichi' a naa xika' ndu'u. ¹⁸Naa xa ni ka'an i xiin' ndo' ki'in' va ichi' ndii, tuku ni ka'án i xiin' ndo' vitin ndee xaku' i ña xika' kua'a' ne yivi', ne kuu' ndee naa chindiaa ya'vi' ña ña ni xaá Cristo nuu' krusín. ¹⁹Te kii' kuví ne jaan' ndii, tundo'o' kuiti' koo ña, sakan' ña ña xikán nimá kuiti' ña nduu' ndiosí nuu' ña, te ka'án ñuñu' ña xa'a' ña ka'an ña xaa' ña, te ndi'ni ña xa'a' ña yoo iin yivi' kuiti'. ²⁰Ndisu yoo' ndii, ndivi' kandu'u' ñuu e', te ikan' ndiatu' ini tu e' kixin xto'o e' Jesucristo, ña sakakú yoo'. ²¹Te nama a ñu'u' nde'i e', ña tívi', te kunduu a ndee naa ñu'u' nde'i mii' a, ña ndatun' va. Te saa a ña jaan' xiin' ndiee' a ña tiin' a te xa'ndia chuun' a nuu' sakuu' ña yoo'.

**Kuachia' naa kuatia' nimá ndo' i'in kivi'
kua'an xa'a' Jesús xto'o e'**

4 ¹Sakan' na ka'án i xiin' ndo'ó, ne ta'an' i, ne ndani va i, te kundini va tu i xa'a' ndo', te va'a tu kuni i xini ndo'ó, te nduu' ndo' ndee naa corona i, ña kuita ni'i na ita' ni'i ndo' nuu' ichi' xto'o e' Jesús. ²Ka'án nda'vi i xiin' Evodia, te sakan' tu xiin' Síntique, ña na nakoo ña ña maní' xiin' ta'an' ña. Kuachi ndii iin kachi ne xika' ichi' xto'o e' nduu' uvi' saa' ña. ³Te ka'án nda'vi tu i xiin' yo'ó, Sícigo, te xachuun' inga'

ndaku xiin' i, ña chindiee' un' ña'a jaan'. Ne ni xachuun' u'vi xiin' i xa'a' tu'un va'a nduu' tu ne jaan', xiin' Clemente, xiin' inga ne ni xachuun' inga' tu xiin' i. Te xa yoso' kivi' sakuu' ne jaan' nuu' tutu mii' yoso' kivi' ne natiin kivi' ñuu ña koo' kivi' ndi'i'.

⁴Vitin ka'an i ña kuatia' nimá ndo' saa kivi' xa'a' a ña nduu' ndo' kuenta xto'o e' Jesús. Te tuku ni ka'an i xiin' ndo' ña kuatia' nimá ndo'. ⁵Te nia'a ndo' nuu' sakuu' ne yivi' ña ne va'a nimá nduu' ndo'. Xa kuyatin' tukuu' kixin xto'o e' jaan'. ⁶Sändi'ni xiin' mii' ndo' xa'a' ndee iin ña'a, ndee chaa' ka ka'an ndo' xiin' Ndiosí sakuu' ichi', te ka'an nda'vi ndo' xiin' a xa'a' ña kuní nuu' ndo', te taxi tu ndo' ña chindani a. ⁷Te taxi a ña maní a, ña va'a ya'a ka te sakan' ña xiní ne yivi' iin yivi', koo nimá ndo', te ña jaan' koto nimá ndo' xiin' ña xanini ndo' xa'a' a ña ini ndo' xini ndo' Cristo Jesús.

Xa'a' ña va'a kuiti' kuní a kanini e'

⁸Ñani ta'an' i, mii' sandi'i' i yo'o' ka'an i ña kanini ndo' xa'a' sakuu' ña nduu' ña ndixa, xiin' xa'a' sakuu' ña xata'an koto ka'nu' e', xiin' xa'a' sakuu' ña ndaku, xiin' xa'a' sakuu' ña ndoo, xiin' xa'a' sakuu' ña ndatun', xiin' xa'a' sakuu' ña va'a koo' chukuu' xa'a' ne yivi'. Naa' yoo ña xata'an saka'nu' e' ndii, xa'a' ña jaan' kuiti' kanini ndo'. ⁹Te sakuu' ña ni sania'a i ndo'ó, xiin' ña ni ka'an i, xiin' ña ni xiní so'o ndo' ka'an i, xiin' ña ni xiní ndo' xaa' i ndii, ña jaan' saa ndo'. Te na koo Ndiosí, ña taxi' ña maní' yoo nimá e', xiin' ndo'.

Taxi' Pablo ña chindani ne ñuu Filipos xa'a' a ña ni chindiee' ña'a' nia

¹⁰Kuatia' va nimá i nuu' xto'o e' ña tuku sakan' ni naka'an' ndo' chindiee' ndo' yu'u. Xiní i ña koo' kivi' ni nakoo ndo' ña naka'an' ndo' xa'a' i, ndisu ni kuví kuni ndo' saa chindiee' ndo' yu'u. ¹¹Süu' ka'an i ña yo'o' xa'a' a ña natiín i xa'a' ña'a. Kuachi ndii xa ni kaan i ña va'a kuni i nuu' ndee ka nuu' ña ndo'o' i. ¹²Xiní i kunduu i te nda'vi kuu', te xiní tu i kunduu i te vika'. Xa ni kaan i nuu' ndee ka ña ndo'o' i, naa kuu' ña kaka chitu' i, uun ña kaka soko i, te xiní tu i ña kumi' i kua'a' ña'a, uun ña kunduu i te natiín. ¹³Kuvi xaa' i sakuu' ña jaan' sakan' ña Cristo chindiee' yu'u.

¹⁴Ndee saa ka ni ndii, va'a ni xaa ndo' ña ni chindiee' ndo' yu'u nuu' ña ndo'o' i. ¹⁵Xini kaxi' ndo'ó, ne ndiee' ñuu Filipos, ña kii' ni keta i ñu'u' Macedonia ñaa', te ni xa'a' i ka'án ndoso' i tu'un va'a ndii, ndee iin ti'vi ne nakayá xa'a' Jesús ni chindiee' yu'u, süu' jaan' ndii ndo'ó kuiti' ni xaa ña jaan'. ¹⁶Kuachi ndii, ndee kii' xika' i ñuu Tesalónica ndii, ki'in' ichi' ni ti'vi' ndo' ña kutiaku i. ¹⁷Süu' ka'án i ña yo'o' xa'a' a ña kuní i ña taxi ka ndo' ña kutiaku i, süu' jaan' ndii kuní i ña sañu'u' na Ndiosí ndo'ó xa'a' ña va'a ña xaa' ndo' jaan'. ¹⁸Xa ni natiin i nda'a' Epafrodito sakuu' ña kutiaku i, ndee yoso' a nuu' i vitin xiin' ña ni ti'vi' ndo' jaan', niani ndee yoso' a kutiaku i. Ña jaan' ndii, ndee naa iin tumani' xavixín' nduu' a nuu' Ndiosí, te va'a tu kuni a xini a ña jaan'. ¹⁹Te miji' Ndiosí e', ña kumi' ña vika' ndatun' koo' chukuu', taxi sakuu' ña kuní nuu' ndo' saa Cristo Jesús. ²⁰Na natiin yuva' e' Ndiosí ña xaka'nu' ña'a' e' ndee ndi'i' ni kivi'. Sakan' na kundu a.

**Ti'vi' Pablo cha'an' sakuu' ne nakayá xa'a'
Jesucristo, te ndeji' ña'a' ra**

²¹Sakuu' inga ne ini xini Cristo Jesús, ne nduu' kuenta Ndiosí, ne ndiee' ñaa' ndii, kua'an Ndiosí koo ña. Te kua'an Ndiosí koo tu ndo'ó, kachi ñani e', te ndiee' xiin' i yo'o'. ²²Sakan' tu sakuu' ne nduu' kuenta Ndiosí, ne ndiee' yo'o' ndii, ti'vi' ña cha'an' ndo', ndisu ne xika' nuu' nuu' César ka vi' ti'vi' cha'an' ndo'. ²³Te na sañu'u' na xto'o' e' Jesucristo sakuu' ndo'ó. Sakan' na kundu a.